

ERITREAN REVOLUTIONARY DEMOCRATIC FRONT

አዋጁትን ፖሊሲታትን ሕግደፍ፣ ድክነት ምንካይዶ? ድክነትን ስደትን ምስፍሕፋሕ?

ሃገር ናይ ምምራሕ ሓፋፍነት ካብ ዝተሸከመ መንግስቲ፣ ህዝቢ ብዙሕ ከምዝጸበ ዘይሰሓት ሓቂ እዩ። ኣብ ስልጣን ዘሎ መንግስቲ፣ ህዝቢ ብድምጽ ቆጽሊ ዘንበረሎ ይኹን፣ ብገዛእ ኢዱ ስልጣን ዝጨበጠ ሓይሊ ማለት እዩ፤ ህዝቢ ባዕሉ ካብ ዝመረጸ መንግስቲ፣ ዝጸበዮ ለውጢ ብጣዕሚ ዓብይ ምዃኑ ዝከሓድ ኣይኮነን። ከም ትጽቢቲ እንተዘይሰሚሩሉ ድማ፣ በታ ቆጽሊ ዘንበረሎ ካርድ ገይሩ ከምዝቕጽዮ ኣየጠራጥርን። ዋላ ቆጽሊ ንዘየንበረሎ መንግስቲ እንተኾነውን፣ ሃገር ከመርሕ ፖሎቲካዊ ስልጣን ዝሓዘ ክሰብ ዝኾነ፣ ለውጢ ከረጋግጽ ምጽባዩ ዘይተርፍ እዩ። ምክንያቱ ህዝቢ ብተፈጥሮ ለውጢ ዝናፍቕ ኣእምሮ ዝተግደለ ሂወት ዘለዎ ፍጡር እዩ። ኩሉ ጊዜ፣ ንዝተመዘኖ ለውጢ ክተግቦ ድማ ግድነት እዩ።

ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስ/ህግደፍ፣ ካብ ግንቦት 1991 ጀሚሩ ሃገር ክመርሕ፣ መንግስታዊ ስልጣን ንበይኑ ብሒቲ ዝሓዘ ምዃኑ ኩሉ ዝፈልጦ እዩ። ይኹን-ምበር፣ ህዝብታት ኤርትራ፣ ከም ዝኾነ ህዝቢ፣ ካብ መንግስቲ ሕግደፍ ለውጢ ምጽባዩም ኣይተረፈን። ትጽቢት ህዝብታትና፣ ካብ ካልኣት ፍሉይ ዝገብሩዎ ደጃሒታት ከም ዘለዉ፣ እንስሕቶ ኣይኮናን። ንምንታይ እንተ ኢልና ዝስዕቡ ሓቕታት ምጥቃስ ይከኣል።

ህዝብታት ኤርትራ፣ ን50 ዓመታት ምእንቲ ነጻን ልኡላዊትን ሃገር፣ ሰላማዊ ፖሎቲካዊ ቃልስን ነዊሕን መሪርን ዕጥቃዊ ተጋድሎ ዘኮዩ እዩም። ካብ ጨካኛት ተበራረይቲ ባዕዳውያ ዝሕቲ ንሓንሳእን ንሓዋሩን ተናገሮም፣ ኣብ ነጻ ሃገሮም ብናይ ባዕሎም መንግስቲ እናተመሓደሩ፣ ኩሎምቶም ብባዕዳውያን ዝሕቲ ዝተሓረመ-ምዎ ረብሓታት ንምጉንጻፍ እዩ። ኣብ ክሊ ብዙሕነቶም፣ ብሄራውን ሃይማኖታውን መሰልን ማዕርነትን ክክበረሎም፣ ካብ ሕሱም ማሕበራውን ቁጠባውን ድክነት ተናገሮም፣ ብመንገዲ ብልጽግናን ምዕባላን ንቕድሚት ክምርኹ፣ ቅነዕ ምሕደራን ምዕራይ ፍትሕን ክሰፍኑሎም ስለዝደለዩ እዮም ከበድ መስዋእቲ ከፈሎም ዝተገደዱ። ስለዚ እዚ ህዝቢ እዚ ካብ ጽባሕ ነጻነት ጀሚሩ፣ በቲ ክመርሓካ እዩ ኢሉ መንግስታዊ ስልጣን ዝጨበጠ ሓይሊ፣ ዝተቐለሰሎም ዕላማታት እናተተገበሩ፣ ርኡያት ለውጥታት እናስተማቕረ ንቕድሚት ክምርኹ ምምናዩ ግድን እዩ።

በዚ መንጽር፣ መንግስቲ ሕግደፍ ፖሎቲካዊ ስልጣን ካብ ዝጨበጠላ ዕለት ጀሚሩ፣ ምስ ትጽቢት ህዝብታትና ተሳነዮ ወይስ ተጎነጸ? ንምንታይ? ዝብሉ ሕቶታት ኣልዒልካ ምርኣይን፣ ምስቶም በብእዋኑ ዝቀያየሩ መብጻዓታት ብምንጽጻር፣ እንታይ ተስፋታት ክህልዉ ይኸእሉ ዝብል ምርኣይ ጠቓሚ እዩ ኢልና ንኣምን። ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስ ዝመርሖ ዘሎ፣ ናይ ትማሊ ውድብ ህግሓዲ ናይ ሎሚ ሕግደፍ፣ ገና ካብ ሚዳ ጀሚሩ ዝነገሐም ዝነበረ መብለጭሰጭቲ ጭርሖታት ብዙሓት እዮም። ህዝብታትና ይኹን ተጋደልትና፣ ናብቶም ሙቁራት መጎምጀውቲ መብጻዓታት፣ ብኸመይ ከምዝበጸሑ ግን፣ ንጽር መንገዲ ተሓቢሩም ኣይፈልጥን። እቲ ጽባሕ ዝኾነውን፣ ብኸም ጭርሖ ነጻነት ተጎልበቡ፣ ብኢሳይያስን ጉጅልኡን ጥራሕ ብምስጢር ዝተታሕዘ እዩ ነይሩ። ብፍትው መንገዲ፣ ድሕሪ ነጻነት፣ ኩሉ ኤርትራዊ ካብ ሃብቲ ሃገሩ ተማቓሪሑ ከምዝጸገብ ይዝንተውሉ ነይሩ። ብገለ-ገለ ድማ፣ ነጻነት ትምጻእ-ምበር ኣዳመይ ከም ሽጣራ-ኣ ትገብር ዝብሉውን ነይሮም እዮም። ስለዝኾነውን ትጽቢት ህዝብታትና ድሕሪ ነጻነት ብንጽር ራእይ እናተኾስኩስ ዝመጸ ኣይነበረን።

ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስ ዝመርሖ ጉጅል፣ ነጻ ኤርትራ ኣብ ትሕቲ ሙሉእ ምሕረቱ ኮይና፣ ናብቲ ንሱ ጎብለል ኮይኑ ዝረኣየሉ ማሕበራውን ቁጠባውን ምዕባላ ንምውንጫፋ ኣይሓልምን ነይሩ ክበሃል ኣይከኣልን። ዝኾነ ይኹን መንግስታዊ ስልጣን ዝጨበጠ ሓይሊ፣ መወዳእታኡ ባህሪኡ ዝግደሎ ከምዝኾነውን ፍሉጥኣ እንተኾነ፣ ክብገስ እንከሎ፣ ንዝመርሖ ሃገርን ህዝብን፣ ካብ ድክነት ናብ ዝኸፍኡ ውድቀት ክኖቕቶ እዩ ኢሉ ስትራቴጂ ሓንጻዱ ይብገስ እዩ ምባል ቅነዕ ኣይኮነን። ኣብ ቅድሚት ዝመርሖ ህዝቢ ይኹን ማሕበረ ሰብ ዓለም፣ ብኹሉ መዳይ በሪኹ ክረኣ ምሕላሙ ዘይተርፍ እዩ። እታ ዝመርሖ ዘሎ ሃገርን ህዝብን፣ በቲ ዝተኸተሎ ቁጠባዊ ፖሊሲ ሰማይ ዓሪጉ፣ ንዘልኣለም ከም እዝገረ/ኣላህ እናተኸበረን እናተዘመረሉን ክነብር ምምናዩ ዘይተርፍዩ። እቲ ውዲሉ ሓዲሩ ኣወዳድቓቕኡ ዝጽይቑሉ፣ ጽቡቕ ሕልሙን ኣብ ባይታ ዝትግብሮን ፈጸሙ ዘይቃዩ ስለዝኾነውን እዩ።

ኣቕዲምና ከም ዝጠቐስናዮ፣ ህዝብታት ኤርትራ፣ ኣብ ናይ 30 ዓመታት መሪር ብረታዊ ተጋድሎም፣ ኣብ ኢዶም ዘሎ ኩሉ ነገሮም እዮም ተቐላሶም። ባዕዳዊ መግዛእቲ ኢትዮጵያ ድማ፣ "ኤርትራ መሬታምበር ህዝባ ኣየድልየናን" ዝብል ፋሽስታዊ መርህ ተኸቲሉ፣ ኣብ ልዕሊ ህዝብታት ኤርትራ ከበድ ሰብኣውን ማሕበረ ቁጠባውን ዕንወት ኣውራዳ እዩ። ግን ድማ፣ ህዝብታትና ዝኸፈሎም ዋጋ ኣዝዩ ከበደምበር ሕልሚ ባዕዳውያን መንግስታት ኢትዮጵያ ፈጸሙ ኣይሰመረን። ድሕሪ ናይ 30 ዓመት መሪር ተጋድሎ፣ ነጻነቶም ክጎናጽፉ እንከሎ፣ ብኹሉ መዳይ ዝግነዎት ሃገር እዮም ተረኪቡም። ስለዚ ህዝብታትና፣ ኣብ ዝባኖም ዝተገደዩ ከበድ ቁስሊ ክድሕኑ፣ ካብ ዝመርሖም መንግስቲ፣ ፍፍታን ክንክንን ክጸበዩ ግድን ነበረ። ኣብ ዓዲ፣ በረኻን ወጻእን ተበታቲኖም ዝጸንሑ ተቐላሰቲ ደቆም፣ ኣብ ሑቕፊ ሃገሮም ክተኣኻኸቡ ሃንቀውታ ነበሮም። ብደገፍ ጽፋፍ ኣመራርሓ

መንግስት፣ አብ ትሕቲ ዙተኣማምን ሰላም፣ ዝግነዎ ቁጠባኣም ከሕውዳ፣ ደረጃ ብደረጃ ዓቕምታቶም እናበረኹ፣ ልምዓት ሃገርም ክበራብሩ፣ ትጽቢቶም ነበረ።

ካብ ጽባሕ ነጻነት ጀሚሩ ተግባራት ርእሰ ፋሽሽት ኢሳይያስ እንታይ ነበረ ምስ ንብል፣ ምስ ትጽቢት ህዝብታትና ዝራጸም ኮነ። ህዝቢ መሊኡ ፍፍታን ምርግጋእን ከይረኸበ እንከሎ፣ ብኣዋጃትን መግለጺታትን መንግስቲ ህ.ግ. ክፍወጽ ጀመረ። **ንሳቶም ድማ፦**

1. **ብ20 ሰነ መዓልቲ ሰማእታት፦** "ናይ ውድባት ሓሸውዮ ኣይፍቀድን እዩ፤ ብስም ውድባት ምጥጃስ ከም ወንጀል እዩ ዝቐጸር" ብምባል ሰላምን ምርግጋእን ሃገር ዝዘርግ ኣዋጅ ብኢሳይያስ ኣፈወርቂ ተኣወጀ። እዚ ኣዋጅ፡ዚ፣ ነቲ ናይ ጽባሕ ጽቡቕ እናተተሰፊዎ ዝተገደለን ከቢድ ዋጋ ዝኸፈለን ህዝቢ፣ ዘይሓሰቦ ነጠባ መርድእ ኮኖ። ህዝብታትና፣ በዚ ኣዋጅ፡ዚ፣ ኣብ ሞንጎቶም ኣስመራ ዝኣተዉን ገና ክሰቡ ዝተጸበዩዎም ተቓላሲቲ ደቆም፣ ሓድሽ ዠናት ሕድሕድ ከምዝእንድ ግሉጽ ኮነሎም። ዝተጸበዩዎ ሰላም ካብ ኢዶም ከምዝበነነት ቁልጭ ኢላ ተራእዮቶም። ናይ 20 ሰነ ኣዋጅ፣ ካልኣት ኣዋጃት እናወለደ ክኸይድ ግድን ነበረ። ናይ ውድባት ሓሸውዮ ኣይፍቀድን እንተተባሂሎ፣ ዠናት ኣብ ልዕሊቶም "ሓሸውዮ" ክብሉ ዘይተፈቐሎም ውድባት ምውላዕ ግድን እዩ። ስለዚ ንዕኡ ዝኸውን ሓድሽ ሓይሊ ክምልመል ነይሩዎ። እዚ ብትምክሕቲ ዝሓበጠ ዕቡድ ጉጅሎ፣ ውዒሎ ሓዲሩ ዝውልዖ ዠናት፣ ዶብ ምስጋሩ ከምዘይተርፍ ሕርሕራይ ገይሩ ብውሸጡ ዝጠጀኦ ኣጀንዳ ነይሩዎ፤ ብተግባር ድማ፣ ደጋጊምና ዝረኣናዮን ከቢድ ዋጋ ዝኸፈልናሉን እዩ። ስለዚ ዝጠፍ ወታደራዊ ዓቕሚ ንምህናጽ ዘብቅዖ ካልእ ኣዋጅ ክእውጅ ግድን ነበረ።
2. **ቀጺሉ ዝሰባበ ፋሽሽታዊ ኣዋጅ፣ መቐጸልታ ናይ ሚዳ ግፋ መንእሰያት ዝኾነ ኣዋጅ "ሃገራዊ ኣገልግሎት"** እዩ። ካብ 18 ክሳብ 40 ዓመት ዝዕድሚኡ ኤርትራዊ መንእሰይ፣ ን18 ወርሓት ናይ ኣገልግሎት ግቡእ ክፍጽም ግድን እዩ ተባሂሎ። ንዘይፈጸመ ድማ፣ ብደዉ ራዕራዕ ዘብል መቐጽዒ ሕግታት ተደርደራሉ። እዚ ኣዋጅ፡ዚ፣ ነቲ ን30 ዓመታት ዝተገደለን ከቢድ ዋጋ ከፊሉ ንኡሽተይ ፍፍታ ረኺቡ ማሕበራቱጠባዊ ሂወቱ ክፍውስ ዘይጀመረ ህዝቢ፣ ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ ዝኾነ ጸር ኮኖ። ነቲ ተረፍ ሞት ዝኾነ፣ ተስፋ መጻኢ ልምዓት ሃገር ዝኾነ መንእሰይ ወለደ፣ ካብ ማእቶት ተነጺሉ ካብ ምህርን ሓዳርን ተሓሪመ። ኣብ በረኻታት ዕድሚኡ ብኸንቱ ክበሊ፣ ዓበይቲ ወለድን ህጻውንትን ብዘይ ጠዋሪ ዘትረፈ ናይ ዕብዳን ኣዋጅ እዩ። ኣዋጅ ሃገራዊ ኣገልግሎት(ባርነት)፣ ካልእ ኣዋጅ ምውሓድ ድማ፣ ዘይተርፍ ነበረ። ሃገር ዘይትጸር ሰራዊት ክትሃንጽ መዲብካ፣ ብቐዕ ቁጠባዊ ዓቕሚ ከይወነንካ ምውፋር ኣይከኣልን። ስለዚ ዝወረደ መከረኛ ህዝቢ፣ ኣብ ዘይዓቕሙ ዝጸር፣ ብጽቡቕ ሽም ዝተጎልበበ ኣዋጅ፣ ፊተዎ ጸልእ ክትግብር ግድን ነበረ።
3. **እቲ ካልእ ኣዋጅ፣ "መሕወዪ ግብሪ" ዝብል ስያሜ ዝተሃሃዐ ኣዋጅ እዩ።** እዚ ኣዋጅ፡ዚ ነብሲ ወከፍ ኤርትራዊ፣ ካብ እቶቱ 2%(ክልተ ካብ ሚኢቲ) ንመንግስቲ ህ.ግ. ክዓዲ ዘገድድ ኣዋጅ እዩ። ነዚ ኣዋጅ፡ዚ ዘይተግበረ ዜጋ፣ ዝኾነ ይኹን መባእታዊ መሰላት ይሕረሞ። ሕሉፍ ሓሊፉ ነዚ ግቡእ ከይፈጸመ ዝጸንሐ ዜጋ፣ ኣብ ስደት እንተዓረፉ፣ ኣብ ሃገሩ ንቡር ሓመድ ደብ ከይረክብ ይኸልከል። ወይ ድማ፣ ቤተሰብ መዋቲ፣ ኩሎምቶም ዘይተኸፈሉ ዕዳታት ብምዕጻው ጥራሕ፣ ኣብ መሬቱ ክቕበር ዘገድዱሉ ኩነታት ዝፈጠረ እዩ።
4. **ካልእ ብፋሽሽታዊ ስርዓት ኢሳይያስ፣ ኣብ ጽባሕ ነጻነት ዝተተግበረ ኣረሚናዊ መምርሒ ሲቭል ሰራሕተኛታት ኤርትራውያን ካብ ስርሖም ናይ ምጽልጻል ስጉምቲ እዩ።** እዚ ስጉምቲ፡ዚ ንብዙሓት ዜጋታት ካብ ስራሖም ዘመዛበለን፣ ንዝኣልዩዎም ስድራታት ኣብ ከቢድ ጸገም ዘውደቐ ሰሎሎኡ ዘይተፈወሰ ጨካኝ መምርሒ እዩ ዝነበረ። ነዚ ቦታታት፡ዚ ከም መተካእታ ዝተቐመጡ ድማ፣ ነቲ ሞያቲ ዘይበቐዑ፣ ናይ ኢሳይያስ እሙናት ብምኻያም ጥራሕ ዝተመደቡ ተጋደልቲ እዮም። እዚ ንባዕሉ፣ ነቲ ኣብ ጽባሕ ምውጋድ ባዕዳዊት መግዛእቲ ኢትዮጵያ፣ ሰለይ ዝብል ዝነበረ ሲቪላዊ መንግስታዊ ዕዮ መሊሱ ክርመስ ዝገበረ እዩ። እዚ ኣብ መስርሕ ምሕዋይ ዝግነዎ ቁጠባ ሃገር ኣሉታዊ ተራ ከምዘለዎ ኣይሰሓትን።
5. **ፖሊሲ ጥሙር ማሕረስ፦** ሓደ ህዝቢ ካብ ዝተሓተ ደረጃ እናበረኸ ክኸይድ እንተኾይነ፣ ነተን ኣብ ኢዱ ዘለዎ ጸጋታት ብግቡእ ክጥቀም እናተባባዕካ ክሰርሕ ብምግባር እዩ። ገና ኣብ ኢዱ ዘለዉ ዓቕምታት ብግቡእ ተጠቐሙ ከረጋገጸ ዝኸእል ምዕባላ ክይጸንቀቐ እንከሎ፣ ብሓይልን ብሕግን ክተጓይዮ ምፍታን፣ ብፍላጥ ይኹን ብዘይፍላጥ፣ ሸውሃት ህዝቢ ዝቐትል፣ ንንቡር መስርሕ ምዕባላ ዝኸልፍ ፍጹም ጸረ ዲሞክራሲያዊ ፖሊሲ እዩ። ናይዚ ጭቡጥ ኣብነት ጌርና እነቐምጦ። "ኣዋጅ ጥሙር ማሕረስ" ፋሽሽታዊ ስርዓት ህግደፍ እዩ።

እዚ ፖሊሲዚ ነቶም ኣብ ከበሳታት ኤርትራ ዝርከቡ ስቡሓት ጎሳጉልን ሰፋሕትን ግራውቲ ሓረስቶት ዝጠመተ እዩ። ላዕለዎይ መልክዕ ናይ ፖሊሲዚ፣ ሓረስታይ ንመሬቱ ዘበናዊ ዱኸዕን ምፍጽ ዘርእን እናተጠቐመ፣ ብትክተራት መንግስቲ ሓሪሱ ምህርቱ ክኻዕብት ብዝብል መዓር ዝተጎልበበ እዩ። ግን ድማ፣ ብቐንዱ ናይ መንግስቲ ህግደፍ ካዝና ንምምላእ ዝግለመ እዩ። እዞም ኣብ ክሊ ጥሙር ማሕረስ ዝተጠቐለሉ ግራውቲ፣ መንግስቲ ባዕሉ ብትራክተር ሓሪሱ፣ ንቢራ ወይ ንባኒ ዝተሓሰበ ስገምን ስርናይን ክዝራእ ዝተመደበ ነበረ። እቲ ዓቕሚ መንግስቲ ዝፈቐዶ ሓገዝ እናተገበረሉ ብኣቡዮሩን ጉልበቱን ኣግሚሩ፣ ሓሪሱ ኣልሚዑ ምህርቱ ከዕበ ዝኸእል ዝነበረ ሓረስታይ፣ ዓዲ ውዒል ኪኸውን ዝገበረ እዩ። ኣብኡ ጥራሕ ግን ደው ኣይበለን። እቲ ዝተረኸበ እቶት ተኣኪቡ፣ ብቐጥታ ናብ መኸዘን መንግስቲ ክኣቱ፣ ኩሎም ኣሎዉ ዝበሃሉ ዕዳታት(ናይ ትራክተር፣ ዱኸዒ፣ ምፍጽ ዘርኢ ..ወዘተ) መንግስቲ ሓሳቡ ምስ ኣልዓለ፣ ተረፍ እንተሃልዩ፣ ብዝተሰለፀ ተመን፣ ናይ ረዲኤት ስርናይ ብምክፋል ዝዕጸ እዩ። እዚ ፖሊሲዚ ጉልበት ሓረስታይን ኣቡዮርን ዓዲ ውዒል ገይሩ ዘምኸነ ጥራሕ ዘይኮነስ፣ መንግስቲ ህግደፍ ክእትዎ ዝተጸበዮ ምህርቲ

ዘንቆልቆል እዩ። ፖሊሲ ጥሙር ማሕረስ፡ ንብዙሓት ሓረስቶት ከበሳ፡ ዋንነት መሬት ዝመንጠለን፡ ንዝኸፍኦ ድኽነት ዘሳጥሖ ምዃኑ ኣስሚርናሉ ክንሓልፍ ንደሊ።

6. ናይ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ፡ ናይ ንግዲ ፖሊሲ፡ ናይ ውሽጢ ሃገር ንግዳዊ ምንቅስቃስ ይኹን፡ ናይ ወጻኝ ኣታውን ንግዲ ብዝምልከት፡ ብመስርሕ ንዓባይትን ማእከሎትን ነጋዶ ሃገርና፡ እናዳቕቕ ዝኸደን፡ ጠፊሾም ካብ ዕዳጋ ወጻኢ ኮይኖም ዝተኸርመዩን፡ ገሊጾም ድማ ካብ ዓዶም ነፊጾም ኣብ ጎረባብቲ ሃገራት ንግዳዊ ንጥፊታቶም ከካይዱ ዘገደደ እዩ። ዓውዲ ቁጠባን ንግዳዊ ንጥፊታትን ሃገር፡ ኣብ ምሕረት ካምፓኒታት ህግደፍ ወዲቓም፡ ህዝብታትና ኣድለይቲ ቀረባት፡ ካብ ሹቕ ሕድሪ ህግደፍ ብኩባን እናተተኸበሎም ከርፋሕ ሂወት ከሕልፉ ዝገበረ እዩ። መንግስቲ ህግደፍ ኩሉ ዓይነት ቁጠባ ብካምፓኒታቲን ኣብ ዓውዲ ስለላ ዝተዋፈሩ ልኡኻቲን ጥራሕ ከሕጸር ብምግባር፡ ንነጻ ዕዳጋ ምኹላፉ፡ ሃገርና ብብእዋኑ ናብዚ ወዲቓቶ ዘላ ከቢድ ቁጠባዊ ምንቁልቋል ክትሸመም ዝገበራ ምዃኑ፡ ካብ ማንም ዝተኸወለ ኣይኮነን።

7. ወፍሪ ምዕናው ኣባይቲ፡ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍ፡ ብጣዕሚ ሓሳድ፡ ራህዋን ብልጽግናን ዜጋታት ክርእ ዘይደሊ ስርዓት እዩ። ኣብ ወጻኝን ኣብ ውሽጥን ዝነበሩ ወገናት፡ ጨቆቕ ኢሎም ኣዋህሊሎም ዝሃጹውን መጽለሊ ዝኸኖኦም ኣባይቲ፡ ሕጋዊ ኣይኮኑን ብዝብል ምስምሕ፡ ቡልዶዞራት ኣዋፊሩ ብጭካነ ኣዕንዩ። ብኣሽሓት ዝኾኑ መንበሪ ኣባይቲ ናብ ሑጻ ስለዝተቐየሩ፡ ብርክት ዝበሉ ወገናት፡ ኣብ ጥራሕ ጎልጎል ክድርበዩ ገይሩ ኣሎ። ይቕሬታ ዘይገብር፡ ንሕጋዊ ዘይፈልጥ ስርዓት፡ ኣብ ምዕባል ሃገርን ህዝብን ኣወንታዊ ተራ ክጻወት ይኹን ድኽነት ንምውጋድ ክቃለሱ፡ ባህርያቲ ከምዘይፈቕደሉ ብተግባር ዘረጋግጽ እዩ።

ህዝብታት ኤርትራ ኣብ ዘበነ ኣገዛዝኣ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ህግደፍ ዝተጸበዩም ኣይሰመረሎምን ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ማሕበረ ቁጠባዊ ሂወቶም ብብእዋኑ እናተረመሱ፡ ድኽነትን ጥምየትን መግለጺኦም እናኾነ ካብ ዝመጽእ ዓመታት ሓሊፉ። ቁጠባዊ ዕብዮት ይኹን መጻኢ ብሩህ ተስፋ ዝበሃል ካብ ዝርሕቆም ነዊሕ ኮይኑ።

ፋሽስታዊ መንግስቲ ህግደፍ፡ ኣብዞም ዝሓለፉ ናይ ስልጣን ዓመታት፡ ኣብ ማሕበረ ቁጠባዊ ሂወት ህዝብታትና፡ እዚኣ ትበሃል ዝተጨበጠት ለውጢ ኣመዝጊብና ኢሉ፡ ብድፍረት ዝገልጸ ዮብሉን። ብብእዋኑ ዘቃልሖምን ኣተኣታቲኖምን እናበለ ዝንዮተሎም ዘበናዊ ናይ ሕርሻ መሳርሒታት፣ ኣስፋሕፊሕናኖም ዝብሎም ዘበናዊ ሕርሻታት፣ ካብ ቢሻ ዝርከብ ወርቂ...ወዘተ ብድምር፡ ካዝና ህግደፍ ካብ ምዓላኝ፡ ኣብ ሓለዋ ፖሎቲካዊ ስልጣኑ ካብ ምውዓል ሓሊፉ፡ ኣይኮነንዶ ነቲ ኣብ ገዝእኡ ተኸርምዩ ዘሎ ውጽዕ ህዝቢ ከማቓርሕ፡ ነቲ ዋርድያ ስርዓቱ ኪኸውን ጀሆ ዝሓዞ ሰራዊት፡ ተመጣጣኒ ደመወዝ ይኹን ንኸብዱ ዝኸውን እኹል ስንቁ ከቕርቡ ኣይበቐዎን።

እቲ ኣዝዩ ዝኸፍኦን ዘደንጁን ድማ፡ ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስ፡ ድሕሪ ናይ ልዕሊ 20 ዓመታት ዘበነ ስልጣኑ፡ ምስ ናይ ማይ ኣገልግሎት ብዝተታሓተዘ ዝተቐልሐ ናይ ህዝቢ መረረ ብብደዐ ክምልስ እንክሎ "ማይ ኣይኮነን ናብ ሰብ ዘለዎ ዝመጽእሲ ሰብ እዩ ናብ ማይ ዘለዎ ዝኸይድ" ኢሉ ምምጻሩ እዩ። ሃገርን ህዝብን ይመርሖ ኣሎኹ ዝብል መንግስቲ፡ ናብ ህዝቢ ዝርከቦ ቦታ፡ ኣገልግሎት ማይ ዘይቀረበ ደኣ እንታይ ክባቕጥ እዩ ኣብ ስልጣን ዝተኸደጨ ዝብል ሕቶ የልዕል። እንተኾነ ግን፡ ብዝሓለጥ ዝገደፍ ምዕባል ከም ኣምላኽ ክኸበር ዝተጸበዩ መራሕ፡ ኩሉ ነገር ካብ ኢዱ ሃዲሙ ጥራሕ ኢዱ ምስ ተረፈ፡ ብጽላል ዓወንወን ክብልን፡ ንዝሓዞ ቦታ ዘይምጥን ርካሽ መደረ ከስምዕ፡ ዘገርም ኣይኮነን። ጨካናት መንግስታት፡ ተስፋ ኣብ ዝቕረጹሉ እዋን፡ ህዝቢ ክሳብ ተነጺፎም ክጠፍኡ ከምዝሓሰቡ ዘይንስሕቶ ሓቂ እዩ።

ምስ ሞትካ ጥዕና ተጸቢ ከም ዝበሃል፡ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍን መሓውሩቱን፡ ኣብ ህዝብታትና ኣውራጃዎ ዘለዉ ሕሰም ምፍዋስ ምስ ተሳኢኖም፡ ብመንፈስ ተስፋ ምቕራጽ፡ "ሰራሕ ሎሚ ራህዋ መጻኢ" "ሎሚ ንጸመም ጽባሕ ክርህወና እዩ" ብዝብሉ መሰልቸውቲ መጠበሪታት፡ ህዝቢ ከብዱ ብጥሙዩ፡ ዝሃቡም ዕዮ ሰልክም እናበለ ክዓየሎም ይልህህሁ ኣሎዉ። ካልእ ናይ ህግደፍውያን ንፍሽሉቶም መኸወሊ ዝጥቀሙሉ መመኸነይታ፡ "ገና ኣብ ናይ ዙፍት ሃዋሁ ኢና ዘሎና፤ ልኣላውነትና ተጋሂሎ፡ መሬትና ተወሪሩ እዩ ዘሎ" ዝብል እዩ።

ብርግጽ ምስ ጉዳይ ዶብ ብዝተታሓተዘ 'ኣይ-ሰላም ኣይ-ኩናት' ኩነታት ከምዘሎ ዓለም ብዓለሙ ዝፈልጦ እዩ። እዚ ኩነታት ዚግን፡ ንክልቲኦም ሃገራትን መንግስታትን ዝጸሎምበር፡ ንኤርትራ ንባይና ጥራሕ ብኣሉታ ዝጸልዎ ኣይኮነን። ውሳኔ ኮምሽን ዶብ፡ ክልቲኦም መንግስታት ተላዚቦም ኣብ ባይታ ዝተግበረሉ ኩነታት ኣይተፈጠረን ዘሎ። ይኹንምበር፡ ኣብ ክሊዚ ኮይንካ፡ ብሃገር ደረጃ ክዕመሙ ዝግበኦም፡ ናይ ሰላም፣ ዲሞክራሲ፣ ፍትሕ፣ ጥዑይ ምሕደራን ልምዓትን መደባት የለዉን ማለት ኣይኮነን። መንግስቲ ኢትዮጵያ ኣብ ክሊዚ እንፈልጦ ኩነታት ኮይኑ፡ ብሃገር ደረጃ ክዓምም ዝመደቦም፡ ተደጋጋሚ ሃገራውን ክልላውን ምርጫታት ከካይድ፡ ናይ ሰላም ዲሞክራሲን ልምዓትን መደባት ከሰላሰል ጸኒሑ ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ዓለም ዝመስከረሉ፡ ንዓና ንኣፍሪቃውያን ዘሐብንን ሰውራዊ ቅንኢ ዘሕድርን ምዕባል ከመዝግቡ ንዕዘበም ኣሎና። ብኣንጻር ፋሽስታዊ መንግስቲ ህግደፍ ግን፡ ዝበሃግ ጭራም ምዕባል ከመዝግብ ኣይክኣለን ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ብሰንኪ፡ ጸረ ህዝቢ፣ ጸረ ዲሞክራሲን ጸረ ሰላምን ባህሪ፡ ኣብ ሃገርና ዝረኣ ዘሎ ዓሚቕ ማሕበረ ቁጠባዊ ድኽነት፣ ገደብ ኣልቦ ግህሰት ሰብኣዊ መሰላትን ሰፊሕ ዋሕዚ ስደት ዜጋታትን፡ ንመንግስቲ ኣሜሪካ ተሓታቲ ክገብር ብኸንጉ ክህውትት ንዕዘቦ ኣሎና።

ስርዓተ ምሕደራ ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስን ህግደፍን አብ ልዕሊ ህዝብታትና አውራጃዎ ዘሎ መዘዝ፡ አብ'ዛ እርእስቲ ዚኣ ዘርዚርካ ዝውዳእ ኣይኮነን። አብ'ዚ ነጥቢ ብንጹር ክነረጋግጽ እንደሉ፡ ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስ ከም መራሕ ሃገር፡ ፖሎቲካዊ ስልጣን ካብ ዝሕዝ ጀሚሩ ንኤርትራን ህዝባን ዝተመነዮሎም ጽቡቕ ተስፋታት፡ ዝኣተወሎም መብጻጻታት ብዘደገዱ፡ እቲ ኣብ ባይታ እናተተገበረ ዝመጸ እንታይ እዩ? ኣብ ትሕቲ ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስን ህግደፍን፡ መጻኢ ዕድል ሃገርናን ህዝብታትናን እንታይ ኪኸውን እዩ ዝብሉ ሕቶታት ኣልዒልና፡ ጭቡጣት መርተያታት ኣቐሚጥና ክገብርህ ፈቲና ኣሎና። ብርግጽ ካልኣት ተወሰኹቲ ረዘንቲ ዝኾኑ መርተያታት ምህላም ግን ኣይዘንጋዕናን።

ከም መጠቓለሊ፡ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ፡ ብሰንኪ ፍጹም ጸረ ሰላም፣ ጸረ ህዝብን ጸረ ዲሞክራሲን ባህርያቲን ጭቡጣት ተግባራቲን፡ ንኤርትራ ዝተመነዮላ ጽቡቕ ብዘደገዱ፡ ድኽነትን ሕሰምን ህዝብታትና እናነከዩ ዘይኮነስ፡ ዓጸቦን ጥምየትን እናሳዕረረ፡ ድኽነት ሱር እናሰደደ፡ ዋሕዚ ስደትና ኣዘዩ ኣሰካፊ ብዝኾነ መንገዲ እናቐጸለ ይኸይድ ኣሎ። ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስ/ህግደፍ፡ ዳግም ነብሱ ፈቲሹ፡ ድኽነት ህዝብታትና ነክዩ፡ መስርሕ ልምዓት ሃገር ብመንገዲ ሕውየት ከቐጽል፡ ባህርያቲ ፈጸሙ ኣይፈቐደሉን። ንነብሱ ዕድል ሂቡ መንገዲ ሕውየት ክመርጽ ዝነበሩዎ ተኸእሎታት ተጸንቂቐም፡ ዕብዳንን ጽላለን ተዓዘዚሩዎ ንጥፍኣት ህዝብታትና ተዓጢቐ ዝሰርሕ ዘሎ ሰራም ስርዓት እዩ። ዕድመ ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስን ህግደፍን እናተናውሐ እንተኸይዱ፡ ሓደጋ ብርሰትን ምብትታን ኤርትራውያን ናብ ኣዘዩ ዝኸፍኦ ጥርዚ ክሰጋገር ምጻኑ ዘይሰሓት እዩ። ብገዚፍ መስዋእቲ ብሉጻት ደቃ፡ ህላውነታ ዘረጋገጸት ሃገር ነበረት ናይ ምጻን ሓደጋ ኣብ ዝበና ኣንጻላልዩ ምህላዉ ንርእዮ ኣሎና። ስለዚ፡ ህዝብታት ኤርትራ ካብ መስርሕ ድኽነትን ሰፊሕ ዋሕዚ ስደትን ብህጹጽ ዝገላገሉሉ ብሕታዊ መዋጽኦ፡ ንፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍ፡ ንሓንሳብን ንሓዋሩን ካብ ምድራ-ገጽ ኤርትራ ብምውጋድ፡ ህዝብታት ሓቀኛ ናይ ፖሎቲካዊ ስልጣን በዓል ቤት ዝኾኑሉ ሰላማውን ዲሞክራሲያውን መስርሕ ክትካእ ይህልዎ። ምእንቲዚ ድማ ኩሉ ዓቕምታትና ብቐዳምነት፡ ኣብ ልዕሊ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍ ብምቕናዕ፡ ክንቃሰስ ይግባእ። ውድብና ሰደግኤ ከም ወትሩ ብቐኑዓት መትከላዊ መርሆታት ተመራሖን ተገራሖን፡ ንፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍ ካብ ሱሩ ምሒኻ ንምድርባይ ኣብ ዝካየድ ዲሞክራሲያዊ ቃልሲ፡ እጃሙ ከበርክት ድሉው እዩ።

**ዜናን ባህል ቤት ጽሕፈት፡
ሰውራዊ ዲሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ።**